

Til: Det medisinske fakultet

Dato: 12.09.2023

Saksnr.: 2023/18285 TRUDEAB

Langtidsprognose IMB 2024-2028 (pilot LØP)

Overordnede kommentarer

Institutt for medisinske basalfag (IMB) har hatt solid økonomi i flere år, i hovedsak som følge av nøktern standard, god kostnadskontroll, betydelige nettobidrag fra en stor eksternt finansiert prosjektportefølje og store resultatmidler fra Kunnskapsdepartementet (RBO) de siste årene. Lange anskaffelses- og ansettelsesprosesser og noen ganger gjentatte utlysninger pga. stor konkurranse om de beste hodene, fører ikke sjelden til at aktivitet ikke kan starte til planlagt tid. Dette fører til opphopning av ubrukte midler, som gir inntrykk av at instituttet har større handlingsrom enn det som faktisk er tilfelle. Aktiviteten er som oftest bare utsatt. I tillegg kommer at midler til sentralt øremerkede satsinger, som utstyr og UiO-Livsvitenskap, ofte mottas i god tid før de blir brukt. Disse forholdene har bidratt til store akkumulerte «overskudd» i IMBs regnskaper de senere år. Som følge av store investeringer reduseres dette betydelig i 2023 og 2024. Prognosen for regnskapsresultatet per 31.12.2023 for den bevilgningsfinansierte delen av IMBs økonomi er et «overskudd» på 14,4 mill kr. Av dette vil sentralt øremerkede midler å utgjøre ca. kr 7 mill.

I langtidsprognosen er det gjort overordnede vurderinger for å komme fram til beste estimat, blant annet ut fra historisk utvikling i ulike inntekts- og kostnadskomponenter, antatt inflasjon i 2023 og 2024, samt ulike tiltak og investeringer som allerede er planlagt eller satt i gang. Langtidsprognosen budsjetteres i 2024-kroner, dvs. at det ikke legges inflasjon på inntekter og kostnader etter 2024.

Risiko

Det er flere risikofaktorer å ta hensyn til. Usikkerhet knyttet til tilslag på søknader om prosjektmidler, og påfølgende effekt på nettobidrag til avdelingene forårsaker størst bekymring. IMB har en stor eksternt finansiert prosjektportefølje (BOA). I gjennomsnitt utgjorde BOA ca. 45% av instituttets totaløkonomi i perioden 2018 – 2022, og andelen forutsettes å holdes om lag på dette nivået i hele langtidsperioden. Nettobidrag utgjør følgelig en betydelig del (ca. 12%) av bevilgningsregnskapet. Tildelinger fra bevilgninger har dessuten variert mer enn vanlig de siste årene, og det er usikkerhet knyttet til nivået framover, spesielt om de vil dekke den økte lønnsveksten.

IMBs dyreforsøksavdeling (KPM) sliter med avtakende etterspørsel og påfølgende dårlig økonomi. Det jobbes kontinuerlig med å dimensjonere ressursbruken i forhold til etterspørselen og med å etablere bedre finansiering for å sikre fortsatt drift av denne viktige forskningsfasiliteten.

Et institutt med laboratorier og «teknologitug» virksomhet må regne med store og til dels uforutsette drifts- og investeringskostnader. Eiendomsavdelingen dekker ikke lenger anskaffelser og vedlikehold av brukerutstyr, men avgrensingen er fortsatt uklar og innebærer økonomisk risiko.

Siden 2016 har avdelingslederne for IMBs fire fagavdelinger hatt budsjettansvar for sine respektive avdelinger. Instituttets egen budsjettfordelingsmodell fordeler hovedtildelingen fra fakultetet til de respektive avdelingene der inntekten hører hjemme eller er skapt. Nettobidrag fra eksternt finansiert virksomhet tilfaller avdelingene uavkortet, og instituttets fellesnivå finansieres av en «inntektsskatt» på samtlige inntekter til avdelingene. Det utarbeides egne årsbudsjett og langtidsbudsjett for hver avdeling hvert år.

Vi vil påpeke at **LØP-metoden, slik den nå er utformet, i seg selv er en risiko for IMB**, fordi man betrakter hele instituttet samlet uten mulighet for å «dykke ned» til avdelingsnivå. Å ikke ha verktøy tilgjengelig for å budsjettere mer detaljert på avdelingsnivå (på seksifret koststedkode 1305xx) oppleves som en svekkelse av mulighetene for våre ledere til å styre sine avdelingers virksomhet og økonomi. Ettårig budsjettperspektiv er ikke tilstrekkelig for å drive forsvarlig virksomhetsstyring.

Risikomomentene som er listet opp over bidrar til en forsiktig bruk av det akkumulerte overskuddet, både historisk og fremover, og det anses som nødvendig å ha en økonomisk buffer.

Langtidsprognose 2024 til 2028 – beste estimat

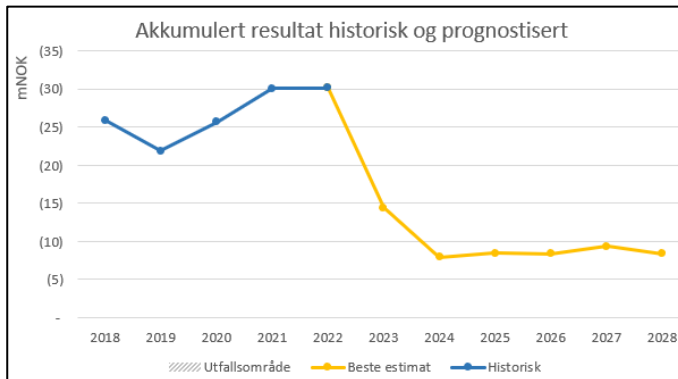
IMB har hatt akkumulerte årsresultat mellom 22 mill og 31 mill i årene 2018 og 2022. Som følge av store investeringer med en budsjetttramme på totalt kr 20 mill knyttet til oppgradering av to disseksjonssaler og konvensjonell enhet i Seksjon for komparativ medisin (KPM) i perioden 2022-2024, antas det akkumulerte resultatet å reduseres til kr 14 mill i 2023 og kr 8 mill i 2024. Under forutsetninger beskrevet under, antas det at resultatet vil holdes relativt stabilt i langtidsperioden, og vil være kr 8,4 mill i 2028.

Inkludert i akkumulert resultat er ubrukte sentralt øremerkede midler på 6,3 mill i 2028, dvs. at det reelle resultatet for den øvrige bevilgningsfinansierte virksomheten vil være ca. kr 2 mill på slutten av planperioden.

Tabell 1 Bevilgningsfinansiert virksomhet (BEV) 2018 - 2028

Gruppering	Historikk					Prognose					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Sum inntekter	(186 551)	(190 424)	(196 856)	(213 211)	(200 817)	(200 677)	(214 300)	(215 300)	(215 800)	(215 800)	(215 800)
Sum lønnskostnader	157 733	168 423	175 438	177 410	178 290	185 397	195 800	194 800	193 873	195 800	195 800
Sum driftskostnader	27 130	34 176	33 214	37 675	38 680	31 135	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Sum investeringer	15 053	18 933	12 349	18 331	10 387	26 589	18 500	14 500	16 500	13 500	15 500
SUM før nettobidrag m.m	13 365	31 108	24 144	20 206	26 541	42 444	35 000	29 000	29 573	28 500	30 500
Sum nettobidrag eksterntfinansierte prosjekter	(30 623)	(27 208)	(28 892)	(25 035)	(27 822)	(25 500)	(28 500)	(29 500)	(29 500)	(29 500)	(29 500)
Sum prosjektavslutning	965	109	955	232	181	(0)	0	0	(0)	0	0
Sum overforbruk BOA	-	-	-	148	261	(0)	(0)	0	(0)	(0)	(0)
SUM nettobidrag m.m	(29 658)	(27 099)	(27 937)	(24 654)	(27 380)	(25 500)	(28 500)	(29 500)	(29 500)	(29 500)	(29 500)
SUM isolert resultat	(16 293)	4 009	(3 793)	(4 449)	(838)	16 944	6 501	(499)	73	(1 000)	1 000
17010 Overført fra i fjor	(9 616)	(25 909)	(21 899)	(25 639)	(29 281)	(31 377)	(14 433)	(7 932)	(8 431)	(8 358)	(9 358)
SUM akkumulert resultat	(25 909)	(21 899)	(25 692)	(30 088)	(30 120)	(14 433)	(7 932)	(8 431)	(8 358)	(9 358)	(8 358)

Figur 1 Akkumulert resultat historisk og prognostisert

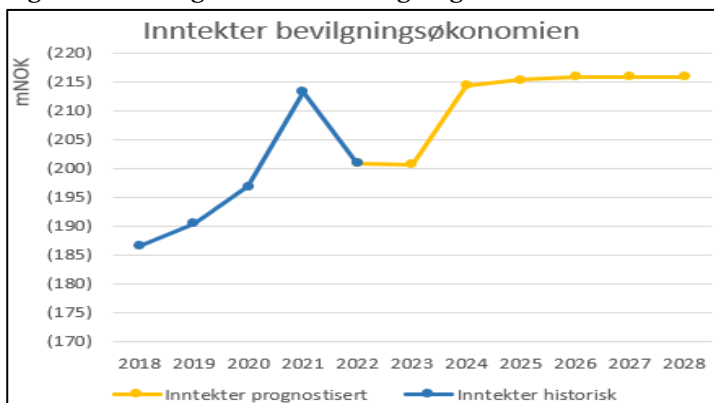

Utvikling inntekter

LØP-malen beregner alle inntekter med basis i 2022-tall, justert opp med en inflasjonssats tilsvarende den lønnsveksten som er beregnet for 2023 og 2024. Dette gir urealistisk høye inntekter for IMB og er justert noe ned. Tradisjonelt kompenseres ikke staten for hele lønnsveksten, og det er mer sannsynlig med ulikt begrunnede kutt i bevilgninger enn full kompensasjon for all inflasjon framover. I denne prognosen legges det til grunn at inntektene fra KD vil være stabile og forutsigbare i femårsperioden. Inkludert i de budsjetterte inntektene ligger bl.a. kr 1,5 mill per år i kompensasjon fra Det odontologiske fakultetet (OD) for ubalanse i ressursinnsatsen i fellesundervisningen. Avtalen med OD er fortsatt ikke signert og innebærer unødvendig usikkerhet.

Nesten all inntekt for 2023 og tentativ hovedtildeling for 2024 allerede er kjent, derfor baseres IMBs anslag for 2024-2028 på dette, samt tilleggsinntekter fra bevilgninger (sentralt øremerkede og andre) på nivå med tidligere år. Under disse forutsetningene vil IMBs samlede inntekter være tilbake på 2021-nivået i 2024, etter to år med betydelige kutt. Ut over dette er det kalkulert med økt tildeling som følge av fortsatt innfasing fram til 2026 av de 20 studieplassene på medisin som ble tildelt i 2020. Økt tildeling til IMB som følge av dette anslås til kr 1 mill per år fra 2025 og ytterligere kr 0,5 mill per år fra og med 2026. Salgsinntektene er beholdt på det inflasjonsjusterte tallet som LØP-malen forslår.

Figur 2 Utvikling inntekter i bevilgningsøkonomien

Utvikling årsverk og lønnskostnader

IMB har basert langtidsprognosen på årsverksutviklingen og bemanningsplanene som ble lagt til grunn i det langtidsbudsjettet for 2023-2027 som ble utarbeidet for ett år siden. Planene er utvidet med ett år, og det planlegges med samme antall årsverk i 2028 som i 2027. Gjennomsnittlig lønnsnivå for de tre stillingsgruppene er beregnet ut fra faktiske lønnsnivå for stillinger ved IMB pr. desember 2022, og det er lagt til estimert lønnsvekst på 5,4 % i 2023 og 4,3% i 2024.

Tabell 2: Årsverk bevilgningsfinansiert virksomhet (BEV)

Stillingsgrupper						Prognose antall årsverk (snitt pr år)					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
UFF-stillinger* unntatt rekr.st.	62,2	64,8	68,3	65,9	69,9	67,8	67,0	67,0	67,0	69,0	69,0
Rekrutteringsstillinger**	47,1	44,2	50,1	48,6	46,4	47,7	51,0	51,0	51,0	51,0	51,0
Andre stillinger***	84,5	92,9	91,6	87,5	90,0	90,1	91,0	90,0	89,0	89,0	89,0
Sum årsverk BEV	193,8	201,9	210,0	201,9	206,3	205,5	209,0	208,0	207,0	209,0	209,0

* undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger

** stipendiater og postdoktorer

*** i hovedsak tekniske og administrative stillinger

Tabell 2 viser faktisk årsverksutvikling i 2018-2022 og prognose for antall årsverk i 2023-2028. Antall årsverk har økt med 12,5 i perioden 2018 – 2022, mens de totale lønnskostnadene har økt med ca. kr 20 mill i samme periode. Dette viser en svært moderat lønnsvekst i perioden. Til sammenlikning er den estimerte økningen i lønnskostnader i 2023, målt mot 2022, på 8 mill. Dette nærmest uten økning i årsverk, dvs. i hovedsak som følge av lønnsvekst. Også i 2024 er det forventet en betydelig økning i lønnskostnader ift. 2023 på ca. 9 mill, men her ligger det også en økning på 3,5 årsverk, dvs. at økningen ikke bare vil bli forårsaket av inflasjon.

Figur 2: Utvikling i lønnskostnader

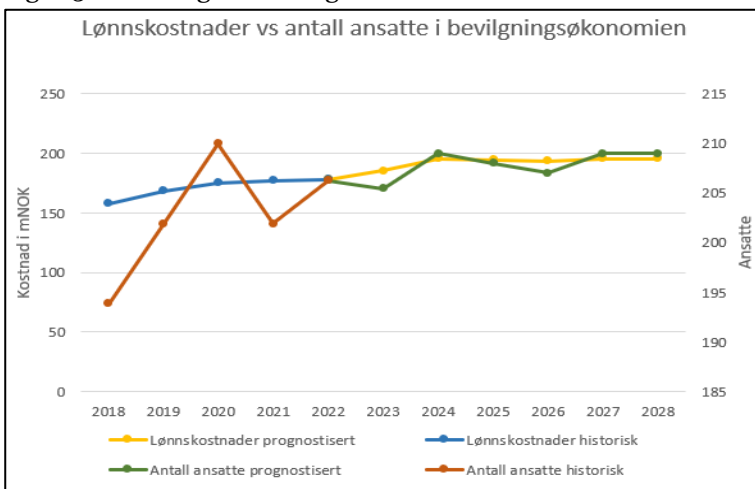

IMB legger opp til en liten økning i antall årsverk fra 2022 til 2024, i hovedsak som følge av 3-4 flere rekrutteringsstillinger finansiert av øremerkede midler f.eks. fra UiO Livsvitenskap-satsingen. Deretter er det minimal variasjon ut perioden. Det er lagt inn en årlig innsparing i lønnskostnader på 2 mill per år bl.a. som følge av forsinkelser i ansettelsesprosesser.

Langtidsprognosen budsjetteres i 2024-kroner. Et stabilt antall årsverk i perioden 2024-2028 gir derfor tilnærmet konstant nivå for totale lønnskostnader i samme periode.

I figur 3 ser vi utviklingen i årsverk og lønnskostnader i perioden over 11 år. Venstre akse viser kostnader i mill kroner, høyre akse viser antall årsverk.

Figur 3: Utvikling årsverk og lønnskostnader

Utvikling driftskostnader og investeringer

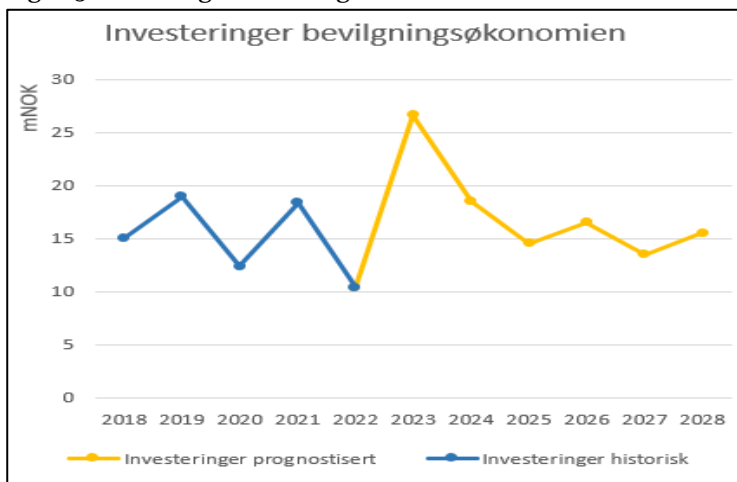
Det antas at totale driftskostnader holdes stabilt på kr 35 mill i perioden 2024 – 2028. Dette er 2-3 mill lavere enn i 2020-2021, og kommer som følge av at instituttet framover må bruke en større andel av tilgjengelige midler til å dekke økte lønnskostnader. Dette vil være mulig fordi driftskostnader i den bevilgningsfinansierte virksomheten i hovedsak er knyttet til internt finansiert forskningsaktivitet, som må justeres noe ned i forhold til hvor mye midler man har tilgjengelig.

Figur 4: Utvikling driftskostnader og investeringer

Anskaffelser er tunge, regelverkstyrte prosesser, og det er veldig vanlig med lang tidsbruk. Dette gjør spesielt store utslag i regnskapet når vi mottar utstyrsmidlene i regnskapsåret før anskaffelsen blir slutført og betalt. I beste estimat er det lagt inn at IMB mottar til sammen 10 mill i utstyrsmidler fra UiO og fakultetet hvert år, og at slike regnskapsmessige forsinkelser skjer hvert andre år. Utvikling i investeringene får da et sikk-sakk-forløp i prognosen, ganske likt det historiske forløpet, se figur 5.

Figur 5: Utvikling investeringer

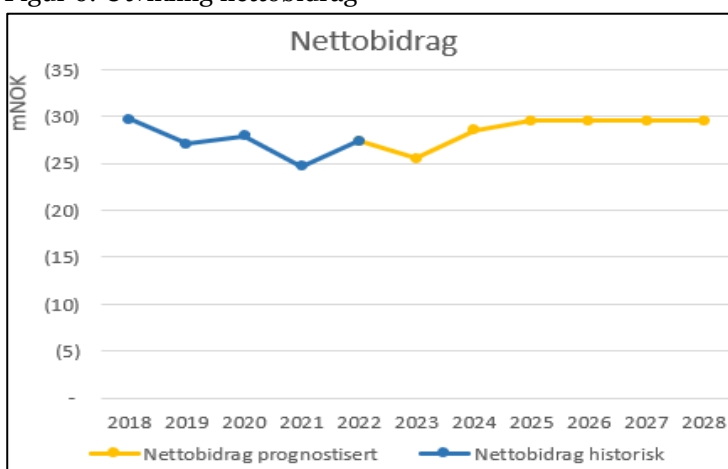

IMB har uvanlig store investeringskostnader i 2023 og 2024, i hovedsak som følge av oppgradering av konvensjonell avdeling i vår dyreforsøksenhet (KPM), og kjøp av nytt utstyr til to disseksjonssaler.

Utvikling nettobidrag

I beste estimat er det lagt til grunn at årlig nettobidrag fra prosjektporteføljen til avdelingene øker fra kr 25,5 mill i 2023 til 29,5 mill i 2025 og holder seg der i resten av planperioden. Målet er ambisiøst, men ikke urealistisk, siden instituttet har hatt tilsvarende høyt nettobidrag de siste årene.

Figur 6: Utvikling nettobidrag

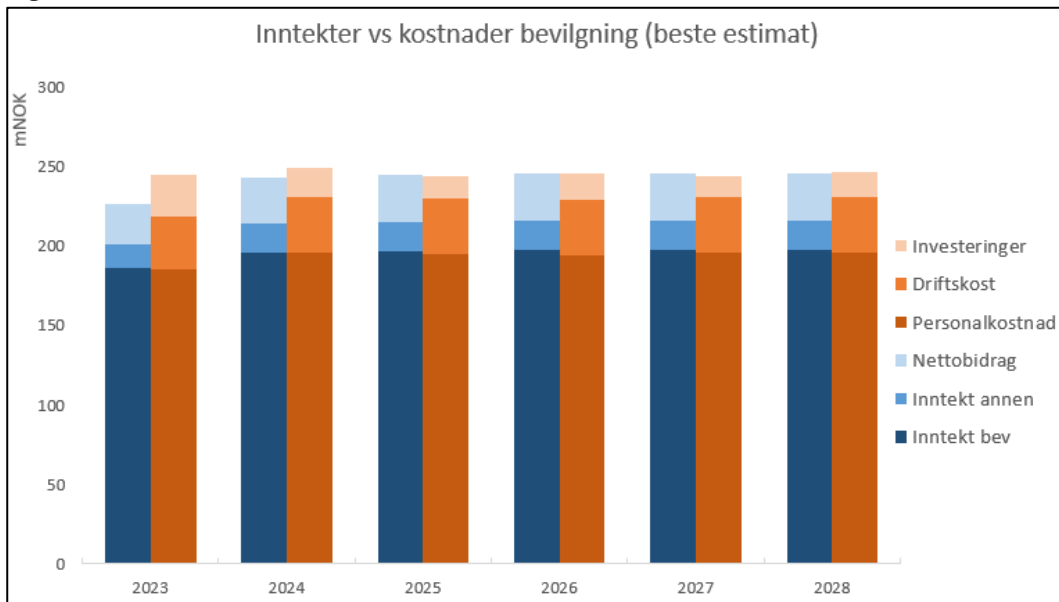

Utviklingen i den eksternt finansierte prosjektporteføljen (BOA-porteføljen) og samlet nettobidrag anses som den største risikofaktoren for instituttets økonomi. Alle IMBs avdelingsledere frykter svekket tilfang av eksternt finansierte prosjekter, spesielt fra EU og NFR, med påfølgende redusert nettobidrag til enhetene. Men hvis våre forskere fortsetter å få tilslag på søknader framover, kan utfallet også bli en økning i nettobidrag. De to ulike scenariene diskuteres under.

Inntekter vs. kostnader i beste estimat

Under de nevnte forutsetningene vil inntekt fra bevilgninger utgjøre om lag samme beløp som de samlede lønnskostnadene i årene framover. I tidligere år har inntekter fra bevilgning ligget litt over lønnskostnadene. Se tall for 2023 – 2028 fra tabell 1 framstilt som stolpediagram i figur 7. For å dekke alle estimerte kostnader er instituttet avhengig av nettobidrag fra prosjektvirksomheten og salgsinntekter på til sammen opp mot kr 50 mill per år i planperioden.

Figur 7: inntekter vs. Kostnader

Utfallsområder

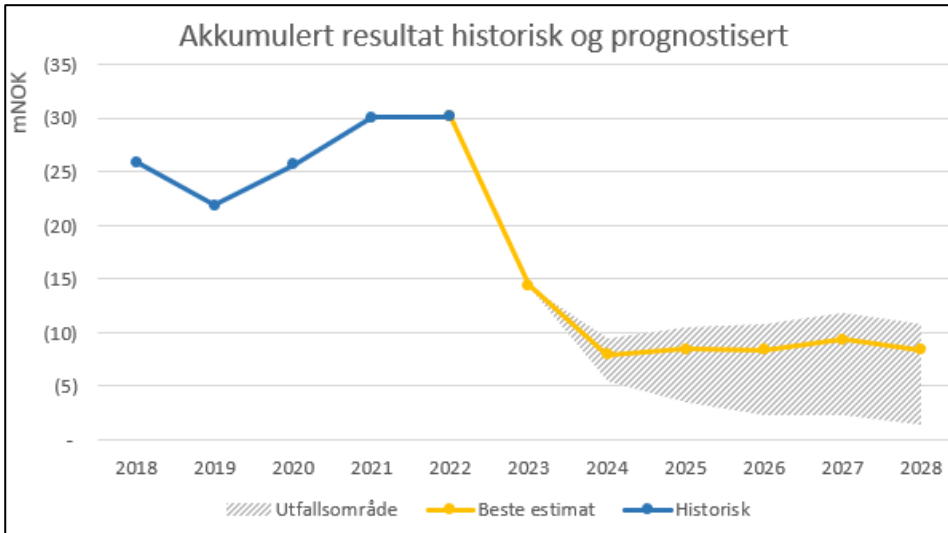
Som følge av mottiltak er både øvre og nedre utfallsområde relativt moderat, sett i forhold til samlet volum i instituttets bevilgningsfinansierte økonomi.

Vurderinger øvre utfallsområde

Det er lagt inn en økning i nettobidrag over beste estimat på kr 1,5 mill (5%) fra 2024. Uten økning i kostnader ville dette ført til en økning i akkumulert resultat på kr 7,5 mill fram til 2028. Men hvis instituttet får høyere nettobidrag er det nærliggende å bruke dem ved å tildele mer driftsmidler eller oppgradere utstyrsparken. Erfaring viser at man er tilbakeholden med å øke langsiktige kostnader (f.eks. faste stillinger) som følge av økt nettobidrag, som oppleves som usikre inntekter. I øvre utfallsrom er det derfor antatt at

man i 2025 og 2026 øker drifts- og investeringskostnadene med 1 mill, og ytterligere øker til 1,5 mill per år i 2027 og 2028.

Figur 8: Utfallsrommet – Øvre og nedre estimat

Vurderinger nedre utfallsområde

I vurdering av nedre utfallsrom er det lagt inn en reduksjon i nettobidrag i forhold til beste estimat på kr 1,5 mill (5%) fra 2024. Uten reduksjon i kostnader ville dette ført til en reduksjon i akkumulert resultat på kr 7,5 mill fram til 2028. Siden det å redusere kostnader er mer krevende å få til enn økninger antas det at reduksjonen ikke vil komme før i 2026, i form av utsatte eller reduserte ansettelses tilsvarende kr 1 mill per år, samt reduserte driftskostnader på kr 0,5 mill per år fra samme år.

I tillegg er det lagt inn at KPM kan gå med større underskudd (dvs. kreve mer rammetilskudd) framover enn det som er lagt inn i beste estimat. I utfallsrommet er dette lagt inn som en reduksjon i salgsinntekt til 1 mill per år framover.

Med hilsen

Lene Frost Andersen
Instituttleder

Hela Soltani
kontorsjef

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:

Trude Abelsen

+4722851447, trude.abelsen@medisin.uio.no